

готельного бізнесу.

Таким чином, в умовах постійних змін економічного простору розширюється й сфера впливу ризиків, виникнення яких в подальшому може призвести до негативних результатів діяльності готелів. Тому оцінка ризиків має здійснюватися в системі внутрішнього аудиту постійно, з метою їх зниження до прийняттого рівня. Саме аудит інформаційного ризику в готельному бізнесі допомагає забезпечити безпеку обробки та збереження даних, захист конфіденційної інформації клієнтів, надійність систем управління готелем.

Інформаційні джерела

1. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Ч. І. К.: Міжнародна федерація бухгалтерів, Аудиторська палата України. 2018. 1442 с.

2. Nesterenko I. V., Kovalevska N. S., Sokolova E. B. Modeling Accounting Policies for the Hospitality Industry in the Context of Globalization. *Бізнес Інформ*. 2020. № 6. Р. 212-218. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/10058>

3. Фабіянська В.Ю. Комп'ютерний аудит в Україні в контексті вимог європейського законодавства. *Облік і фінанси*. 2019. № 3 (85). С. 129–137.

4. Ковалевська Н. С., Нестеренко І. В., Соколова Є. Б., Карбівнича Т. В. Цифровий компонент сучасного аудиту діяльності суб'єктів підприємницької діяльності. *Бізнес Інформ*. 2021. № 4. С. 161-168. URL: <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/10062>

5. Михалик М.В., Чубай В.М. Методи оцінювання рівня аудиторського ризику: особливості, переваги та недоліки. *Молодий вчений*. 2019. № 1 (65). С. 486-491.

6. Kashchena N., Kovalevska N., Nesterenko I. Organizational and methodological aspects of audit of integrated reporting of enterprise. *Zeszyty naukowe wyższej szkoły technicznej w katowicach. Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach*. 2021. S. 153–164. URL : <http://www.wydawnictwo.wst.pl/uploads/files/b0476ba555cceaad5a41dfab07ee2f39.pdf>

УДК 334.012.63/.64 : 355(477)

М.Я. Кобеля-Звір, канд. екон. наук (PhD) (*ЛТЕУ, Львів*)

ГРАНТИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО БАНКУ РЕКОНСТРУКЦІ ТА РОЗВИТКУ НА КОНСАЛТИНГОВІ ПОСЛУГИ ДЛЯ МІКРО-, МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ УКРАЇНИ

Україна є членом ЄБРР із серпня 1992 р. Це зазначено у відповідному Указі Президента України від 14.07.1992 № 379/92 [1], згідно з яким наша країна приєдналася до Угоди про заснування

Європейського банку реконструкції та розвитку. ЄБРР – найбільший інституційний інвестор в Україні. Банк підтримує МСП в Україні з 1997 р. За цей час фінансування отримали понад 1300 компаній. ЄБРР уже інвестував в Україні €18,3 млрд [2]. Прямая грантова підтримка від Банку здебільшого має консалтингову форму. Проте є допомога у вигляді ваучерів та навчальних ініціатив, а також кредитно-грантових інструментів. Ефект від грантів ЄБРР значний: пришвидшений організаційний розвиток, масштабування бізнес-діяльності, вихід на іноземні ринки тощо.

Підтримка бізнесу від ЄБРР – це інвестиції в різних формах та програмах. Розглянемо деякі.

1. Кредитно-грантова допомога

З 2018 по 2023 роки представники мікро-, малих та середніх підприємств могли скористатися кредитно-грантовою підтримкою від АТ «Укресімбанк» та Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР). Відповідно, ці банки уклали кредитну угоду на суму, що еквівалентна 25 млн дол. США для реалізації Програми кредитування мікро-, малих та середніх підприємств, що спрямована на підтримку Угоди про поглиблену та всеохоплюючу зону вільної торгівлі України з ЄС (ПВЗВТ). Програма підтримувалася за рахунок фінансування Європейським Союзом у межах Ініціативи EU4Business [3]. Укресімбанк за спільною програмою з ЄБРР надав українському бізнесу близько 700 мільйонів гривень інвестиційних коштів із грантовими компонентами [2].

2. Грантова підтримка консалтингових проектів

Така підтримка спрямована на надання допомоги підприємствам малого та середнього бізнесу, які потребують професійних знань і досвіду для зростання й забезпечення конкурентоспроможності. Вона передбачає залучення досвідчених консультантів задля виявлення потреб та подальшого розвитку бізнесу. Фінансування консультаційних проектів забезпечується: США та Швецією у межах Фонду сприяння малому бізнесу ЄБРР, Європейським Союзом та Швецією.

3. Гранти на навчання

Усвідомлюючи потреби підприємницької спільноти України, ЄБРР та Швейцарія запровадили «Буткемп економічного відновлення» – це грантова програма для українських підприємців, у межах якої 60 000 грантових місць нададуть для навчання українських підприємців на освітній платформі Prometheus. Українські підприємці мають можливість навчатися на курсах Гарварду, Дарденської бізнес-школи університету Вірджинії та Університету Райса, а також співвласника

«Нової пошти», Prerply, Євгена Клопотенка та інших провідних підприємців України.

Бажаючі можуть пройти навчання на чотирьох курсах: про започаткування власної справи від вітчизняних підприємців, основи програмування від Гарвардського університету, зростання бізнесу від Дарденської бізнес-школи та основи фінансів від Університету Райса.

4. Ваучерна підтримка

Проект «Кліматичні Інноваційні Ваучери» від ЄБРР - це інструмент фінансової підтримки українських компаній, які займаються розробкою та впровадженням кліматичних технологій та прагнуть використати їх для зменшення шкідливого впливу на довкілля чи витрат енергії. Це гранти, які допомагають МСП покрити 75% витрат (до 50 000 євро) на послуги, що допоможуть їм ефективно та швидко рухатися вперед. За допомогою ваучерів підприємці фінансують послуги, що надають їм інші компанії та установи з експертизою у різних сферах діяльності: від патентування та юридичних послуг до маркетингових досліджень, інжинірингу, промислового дизайну та інших.

Незважаючи на наявність широкого спектра грантових інструментів, які здатні суттєво покращити бізнес-процеси, переважна більшість підприємців не надто активно використовує грантові можливості. Розглянемо основні причини цього (відповідно до опитування, проведеного Центром розвитку «ЧАС ЗМІН» у квітні 2023 року серед представників МСП) [4].

1. Причиною неактивного використання представниками МСП кредитно-грантової допомоги від Укресімбанку та ЄБРР із 2018 по 2023 рр. є той факт, що умовою отримання гранту було використання кредитних коштів до 3,0 млн євро терміном від 18 місяців на фінансування бізнес-діяльності. Як з'ясувалося, не кожному підприємцю необхідна така велика сума, а тим, хто мав потребу в цих ресурсах, банк відмовляв із різних причин в отриманні кредитного фінансування. Відповідно, механізмом, що може суттєво понизити цей бар'єр, є застосування значно лояльніших умов отримання грошових грантів від ЄБРР для розвитку бізнесу в Україні.

2. Низький рівень обізнаності представників МСП України в можливостях отримати грант на консалтингову підтримку від ЄБРР. Дієвим механізмом для підвищення рівня поінформованості підприємців є проведення широкої просвітницької кампанії поза межами веб-сайту «Merezha» [5] та фб сторінки «ЄБРР: консультації для малого бізнесу в Україні» [6]. Варто значно розширити присутність роз'яснювального контенту на інших каналах комунікації,

активніше залучати до просвітницької діяльності органи влади, бізнес, торгово-промислові палати, бізнес-клуби тощо.

3. Відсутність усвідомлення українськими підприємцями, що навчальні заходи можуть стати ефективним поштовхом до переходу на новий рівень розвитку бізнесу. Для подолання цього бар'єра не обійтися без наповнення інформаційного поля меседжами про роль бізнес-освіти від лідерів думок, успішних підприємців тощо. Демонстрація історій успіху, трансляція мотиваційних меседжів є дієвими для підвищення зацікавленості бізнесу в навчальних ініціативах, у тому числі від ЄБРР.

4. Низька культура використання ваучерних інструментів представниками українського бізнесу стає на заваді ефективним трансформаціям, які б могли відбуватися в бізнес-процесах, якщо б підприємці грамотно застосовували механізми ваучерного фінансування. Як метод для подолання цього бар'єра є масштабне інформування аудиторії засобами класичних та новітніх медіа про історії успіху використання ваучерів, зокрема Проекту «Кліматичні Інноваційні Ваучери» від ЄБРР.

Отже, для посилення конкурентоспроможності українського бізнесу в умовах війни дієвою є допомога ЄБРР. Проте відсутність належної інформаційно-роз'яснювальної роботи та просвітницьких заходів про грантові інструменти ЄБРР для МСП стає на заваді активному використанню підприємцями цих грантових можливостей.

Інформаційні джерела

1. Про членство України в Європейському банку реконструкції та розвитку : Указ Президента України від 14.07.1992 № 379. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/379/92>.

2. Європейський банк реконструкції та розвитку. URL: <https://www.ebrd.com/home>.

3. EU4BUSINESS. URL: <https://www.eu4business-ebrdcreditline.com.ua/?lang=uk>.

4. Центр розвитку «ЧАС ЗМІН». URL: <http://www.chaszmin.com.ua/granty-2023/>.

5. Грантова підтримка консалтингових проєктів. URL: https://www.merezha.ua/grants/ebrd-asb?fbclid=IwAR13OsnWV1eWz6W6eRta2WPwPEe6dQ5zCcfDBB8g2og_Ug9BS SFytKKmGIU.

6. ЄБРР: консультації для малого бізнесу в Україні. URL: https://www.facebook.com/ebrdbasukraine/?locale=uk_UA.